

Gyermeklélektani Tanulmányok. A Magyar Királyi Gyermeklélektani Intézet Közleménye. I. Szerkeszti: Schnell János. (Bp. 1935—36. 92 lap.)

A nemrégiben megalakult Gyermeklélektani Intézet első alkalommal lép a közönség elé e tanulmánykötettel s ezzel mintegy összegezi és bemutatja a közönségnek az Intézet munkásságának rövid összefoglalását. A könyv nem egységes tanulmánycsoportot nyújt, hanem e dolgozat keretében együttesen dokumentálja az Intézet munkásságának eddigi irányait. A gyermeklélektani munkásságról tájékoztató cikkek a következők: Schnell János: A gyermekkor Pszichopathológiája. — Molnár Imre: A természettudományos pszichológia szerepe a középiskolai oktatásban. — Dénes Magda: A kisgyermekek pszichológiai vizsgálatáról. — Barcza Erika: A „nehezen nevelhető gyermek“, mint általános pedagógiai probléma. — Hajós Elemér: Lelki válság a statisztika tükrében. — Szilárd Béláné: A játékszoba diagnosztikai és terápiai szerepe. — Kovács Ilona: Agyvelőgyulladás utáni jellemváltozás a gyermekkorban, mint nevelési probléma. — Lóránd Blanka: Lappangva fejlődő elmebaj két esete középiskolás lányoknál. — E tanulmányok közül azokat fogjuk részletesebben ismertetni, melyek szorosan bekapcsolódnak a pedagógiai tudományba és így közvetlenebb tájékoztatást nyújtanak a gyermeklélektan és pedagógia nélkülözhetetlen együttműködéséről.

1. Schnell János tárgyalja a pszichopathológia fogalmát, a lelkibetegségek keletkezési módjait, majd ismerteti azok gyógyító eljárásait, milyenek a persuáció, és szuggesztió; az előbbi az értelemre hat s így próbálja az egyént meggyőzni, az utóbbi pedig kikapcsolja az értelmet s közvetlenül az érzelmekre alapítja a hatást; ugyancsak idetartozik a hypnózis, a pszichokatharzis, melyből a freudi pszichoanalízis származott. Végül tájékoztat a pszichopathiát gondoó intézményekről és rámutat azokra a szükséges teendőkre, melyek ilyen irányban nélkülözhetetlenek hazánkban a gyermekvédelem fokozására.

2. Molnár Imre cikkében a „probléma-gyermekekkel“ kapcsolatban a természettudományos pszichológia iskolai feladataival foglalkozik. A pszichológia az iskolai nevelésben még mindig nem jutott el a neki megfelelő szerephez, mely pedig különösen a problémátikus gyermek típusa miatt nélkülözhetetlen. A szerző szerint a pszichológiának ezen a téren kétirányú feladat jut osztályrészül. Egyrészt az iskolai oktatás területén kell működnie, amikor a gyermek szellemi képességeit vizsgálja, másrészt pedig kikutatja és tanulmányozás tárgyává teszi az általános pszichikus alkatban megnyilatkozó környezeti hatásokat. A nevelőnek meg kell ismernie a gyermek tényleges szellemi képességeit, hogy segítőleg avatkozhasson bele, bizonyos hiányok és fogyatékosságok esetén a gyermek további fejlődésébe. E vizsgálat tesztek segítségével történik. M. rövid összefoglaló áttekintését adja a teszt módszernek, majd felsorol néhány szellemi képességet, melyeknek a többi képességgel való koordinált, vagy inkoordinált volta meghatározhatja a javítási eljárást. — A pszichológiai kutatás másik területe a miliőhatások tanulmányozásában van, melyek a gyermek iskolai magaviseletét, tanulmányi előmenetelét pozitív vagy negatív irányban befolyásolják. A pszichológusnak e téren lényegesebb feladat jut osztályrészül, mint a tanárnak. A tanár helyzete a gyermekkel szemben zavarja a gyermek részéről a teljes őszinteséget, sőt még a szülőket

is erősen befolyásolja az őszinte megnyilatkozásban, ami pedig e vizsgálatoknál nélkülözhetetlen. A pszichológiás semleges területen állva hathatósabban előmozdíthatja a javítási eljárást, melyet legelső sorban a szülőkön kell megkezdeni. — M. kis tanulmánya nagy figyelmet érdemel. Különösen érdekesek azok a részei, melyekben az egyes lelki képességek vizsgálatával foglalkozik s rámutat azokra az eljárásokra melyekkel az esetleges fejlődési hiányokat kiküszöbölhetjük.

3. Dénes Magda a 6 év előtti gyermekkor pszichológiai vizsgálati módszereit ismerteti. Kritika tárgyává teszi a Binet—Simon-féle teszt módszert, amely ezideig az egyik leggyakrabban alkalmazható eljárás volt, azonban a célnak nem egészen felelt meg. A Binet-féle teszt sorozatból nem állapítható meg pl. az egyén általános fejlődési színvonala, a tesztek szimptóma-értékét erősen befolyásolja a nyelvbéli kifejezőképesség fejlettsége, stb. — E helyett a bécsi Bühler—Hetzer-féle tesztrendszert ajánlja, amelynek próbái igazi fejlődési tesztek s azokat a viselkedésmódokat vizsgálják, melyek a statisztika kimutatása szerint az egyes fejlődési szakaszok függvényei. Ezek a viselkedési irányok: az érzéki receptivitás, testmozgások, szociabilitás, tanulékony-ság, tárgyakkal való bánásmód, szellemi produktivitás. — A teszt sorozat megállapításában és felosztásában a genetikus pszichológia azon tétele vezette Böhler-t és társát, mely szerint az élet kezdetén a fejlődés igen gyors, tempója azonban mindjobban meglassúdik, míg végül teljesen megszűnik. Éppen ezért az élet kezdetén, az első életévben minden hónapnak külön-külön is megvan a maga fejlődésbeli sajátossága, mely az egyes hónapokat a fejlődés szempontjából egyenkint zárt egységekké teszi. Ezen egységeknek ismeretesek a jellemző teljesítményei s így megállapíthatók azok vizsgálatának módjai. — A szerző rámutat a bécsi tesztrendszer életközelségére, amennyiben játékszerűségével inkább megfelel a gyermek lelki strukturájának, mint a Binet-módszer. Végül ismerteti ezen tesztrendszer gyakorlati jelentőségét. A külön-féle tesztek közül kiemeli a ma gyakran felmerülő problémát, a gyermek *beiskolázásának* vizsgálatát s ezzel kapcsolatban annak a véleményének ad kifejezést, hogy a probléma a tesztrendszernek a magyar viszonyokra való alkalmazásával megoldható, ha t. i. próbavizsgálatokat végzünk a magyar gyermekek körében és ezeket „standardizáljuk“.

Dr. Békési Gizella.

Elsa Köhler: *Entwicklungsgemässer Schaffensunterricht als Hauptproblem der Schulpädagogik. Ein Beitrag zur Klärung des „Arbeitsschul“-Gedankens.* Deutscher Verlag für Jugend und Volk, Wien—Leipzig, é. n. (1932.) N. 8°, X+236 l. Ára füzve 12.20 M, vászonkötésben 13.50 M.

A XX. század a nevelés gyakorlata terén soha nem tapasztalt átalakulást idézett elő. Korunk a cselekvés százada. Ennek megfelelően új nevelési áramlatok és új iskolatípusok keletkeztek, amelyek mind a kor jelszavának szolgálatában állnak. Ilyen értelemben alakult ki a német munkaiskola két főiránya, Kerschesteiner és Gaudig nevelési rendszere, melyeknek lényege a céltudatos munkában domborodik ki. A német munkaiskolai törekvések mellett fejlődött ki a szigorúan gyermekfejlődéstani alapon álló amerikai és francia iskolai gyakorlat. Dewey szerint az iskolai munka alapja a tanuló tevékenységi vá-